

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET FELÜGYELETE ALATT
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. — fillér.
Félévre... 5 " — "
Negyedévre... 2 " 50 "
Egyes szám ára 20 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ
JESZENSZKY PÁL
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
TITKÁRJA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. sz. (Köztelek).
Hirdetések ájszabás szerint.
Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Képek a budapesti márcziusi luxuslővásárról: Fáy Béla I. díjat nyert négyesfogata.

Alkotás és tespedés.

A mióta a földművelésügyi kormány az állattenyésztési felügyelőségi intézményt s ennek keretében a baromfitenyésztési felügyelőséget szervezte, azóta ez a tenyésztési ág rohamos fejlődésnek indult. Rövid hat esztendő alatt távolról sem remélt nagy eredményeket sikerült elérnünk s a baromfitenyésztés, melyet még nem is oly régen kicsinyes és alárendelt jelentőségű valaminek tartottak általában, figyelmet érdemlő tényezővé fejlődött. Ki hitte volna néhány év előtt, hogy a baromfitenyésztés jövedelmezősége párhuzamba lesz állítható a magyar mezőgazdaság büszkeségét képező búzatermeléssel, s hogy a mérleg az utóbbi hátrányára billenjen? Pedig tény, hogy az utolsó években a baromfitenyésztés többet jövedelmezett, mint az ország búzatermése.

Hogy ezt az eredményt elértük, az főleg azoknak a czéltudatos intézkedéseknek, szakavatott vezetésnek és támogatásnak köszönhető, melyben földművelésügyi kormányunk ezt a tenyésztési ágazatot részesíti s a mely támogatásnak hasznát épen azok élvezik elsősorban, a kik leginkább rá vannak szorulva: a kisemberek.

A mikor a baromfitenyésztés terén elért sikerekre örömmel rcámutatunk, lehetetlen elhallgatnunk, hogy az eddigieknél bizonyára nagyobb eredményeket is érhattünk volna el, ha a kormányt czéljai elérésében a társadalmi tevékenység is támogatja. Ámde e téren az utóbbi években valamelyes működésnek nyomait hiába kutatjuk.

Az kérdés tárgyát nem képezheti, hogy a köztenyésztés irányítása, a szükséges anyagi eszközök megadása állami föladat, de az is bizonyos, hogy azt eredményesen kiegészítheti és kell, hogy kiegészítse a társadalmi tevékenység, melynek érvényesülésére különösen az állattenyésztés terén tág tér nyílik. Látjuk is ennek megnyilvánulását az állattenyésztés minden ágazatában, a hol a társadalmi tevékenység vállvetve igyekszik az államot czéljai elérésében támogatni, csupán a baromfitenyésztés terén stagnál e tevékenység, daczára, hogy van egy oly szerv, mely e föladat teljesítésére hivatva volna.

Ámde ez a szerv — mely az «Országos Baromfitenyésztési Egyesület» hangzatos czímet viseli — évek óta agonizál, tesped, működésében megbénult, holott volna tere, melyen eredményes tevékenységet kifejthetne; hisz a baromfitenyésztés rendszeres

üzése a kisemberek szempontjából finanziaális jövedelmezőségénél fogva rendkívül nagy fontosságú, kiknél ennek fölkarolását minden eszközzel szorgalmazni kellene s épen ez az a tér, melyet művelni s szolgálni az Országos Baromfitenyésztési Egyesületnek egyik legfőbb hivatását képezné.

Ezt a föladatot azonban a szóban forgó egyesület nem teljesíti. Miért nem? Hát egyszerűen azért, mert az u. n. Országos Baromfitenyésztési Egyesület egy illuzórius valami, mely a valóságban nem létezik, csupán a papíron van meg. Van ugyan hangzatos czíme, van igazgatója is, csak épen a katonaság — a tagok — hiányoznak, no meg a tekintély, a mely csekélységek nélkül azonban egy országos vagy nem országos egyesület is komolyan nem vehető.

Ennek az egyesületnek ügyeit szóvá sem tettük volna, ha nem tapasztalnók, hogy annak czége alatt aknamunka folyik azon tenyészirány ellen, melyet a kormány czélul kitűzött s a melynek helyességét az eddig elért jelentékeny eredmények igazolják. Tapasztaljuk, hogy ez az egyesület, illetve annak igazgatója akadályokat igyekszik gördíteni a kormány törekvései elé s merőben rosszaknak s helyteleneknek hirdeti azokat. A szükséges és kívánatos együttműködés helyett a kerékkötő szerepében látjuk az egyesületet szerepelni, a mi hivatását épen nem képezheti. Az legfőlebb sajnálni való lehetne, hogy az egyesület tesped — nem működik; de hogy egy jónak, czélszerűnek és helyesnek bizonyult törekvéssel szembehelyezkedik, illetve hogy az egyesület czége használtatik egyes emberek által ezen törekvés szankezionálására, azt bizonyára szó nélkül hagyni nem lehet. Főleg nem hagyható szó nélkül akkor, a mikor ez a képzeletbeli egyesület épen a földművelésügyi kormány anyagi támogatásából tengeti szomorú létét s eddigi fennállását egyedül a kormány támogatásának köszönheti.

A vélemény és kritika szabad megnyilatkozásának csak dőre ember kíván gátat szabni. Hívei voltunk és leszünk a szabad véleménynyilvánításnak mindenkoron. Ámde perhorreskáljuk ennek azt a fajtáját, a mely nem létező intézmények köpenyébe burkolódzva akar érvényesülni. Hogy mondhat véleményt, hogy akar irányt szabni egy egyesület, mely nincs, mely csak fikció? Hol vannak tagjai, kik e véleményt s az általa hirdetett eszméket szankezionálják s azoknak súlyt kölcsönöz-

nek? Az ily ténykedésnek továbbra érvényesülnie nem szabad, annak a közérdek szempontjából gátat kell vetni.

Tudtunkkal minden egyesület csupán jóváhagyott alapszabályok alapján működhetik, melyeket betartani kötelek. Vajjon eleget tesz-e ebbeli köteletségének ez az egyesület? Bemutatja-e zárszámadásait s költségeloirányzatát s kinek? Tart-e gyűléseket, összejöveteleket s határozatképes közgyűléseket, mely működését jóváhagyja, törekvéseivel magát azonosítja? Mindezeket a dolog iránt érdeklődők nem tudják, de kíváncsiak volnának tudni. Tekintve már most, hogy igen fontos érdekek teszik kívánatosná, hogy a baromfitenyésztés ügyét egy életerős társadalmi intézmény szolgálja s ezt az időszerűen létező országos baromfitenyésztési egyesület nemcsak nem teszi, de ellenkezőleg káros törekvések érvényesülésére használtatik föl önkényesen, bátrak vagyunk a földművelésügyi kormány figyelmét arra fölhívni, hogy kormányhatósági jogánál fogva tájékoztassa magát ezen egyesület ügyeiről, tekintsen bele szervezetébe s ha netalán meggyőződne, hogy az egyesület mint ilyen csak papiroson létezik s alapszabályszerű köteletségeinek eleget nem tesz, tegye lehetlenné, hogy annak czégét egyesek, az ország baromfitenyésztésének kárára a jövőben kihasználhassák.

Állattenyésztés.

Rovatvezető: **Monostori Károly.**

Szük- és tágarányú hizlalótakar-mányok.

II.

Dr. Maereker szerint, ha a hizlalásnál a a főtakaromány mellett a nyújtott erőtakarományok mennyiségét fokozatosan csökkentjük, s következésképp kevesebb tápanyagot tágabb táparány mellett nyújtunk hizloknak, úgy a takarmányozás tetemesen olcsóbb.

Maereker 1000 font élősúlyra 12 font szalma és polyva, valamint 5 font széna kíséretében adagolandónak tart 80 font besavanyított cukorgyári répaszeletet, s a mellett az egyik (fehérjében leggazdagabb), összeállítás szerint: 3 font gyapotmaglisztet, 2¹/₂ font rizslisztet, 3¹/₄ font buzakupát, 2 font rozskupát. Tartalmaz ezen összeállítás 3·2 font N. tartalmú és 17·0 font N. mentes tápanyagot 1 : 5·31 arány mellett.

Proteinben szegényebb az ösztakaromány, ha a föntjelzett szalások és 80 font répaszelet mellett csak 0·5 font gyapotmag-

Legjobb szerkezet! Legnagyobb munkabírás!
Legkönnyebb hajtás! Legtökéletesebb fölözés!

A legjobb fölözőgép az Alfa-Separator.

lisztet, $2\frac{1}{2}$ font rizslisztet, 3 font buza-korpát, 3 font rozskorpát és 2 font kukoriczadarát etetünk. Ezen összeállításban 2·40 font N. tart. és 17·8 font N. mentes tápanyag foglaltatik. Táparány 1:7·42.

Proteinben legszegényebb, ha végül csak 3 font rizslisztet és $6\frac{2}{3}$ font kukoriczadarát etetünk, a midőn is 1·90 font N. tart. és 1·83 font N. mentes tápanyag foglaltatik az össztakarmányban, a lehető legtágabb, 1:9·63 táparány mellett.

A takarmányok átlagos kereskedelmi ára M. szerint a következő:

	1 font 1 ym. 1 mm. 1 kg.	pt.	M.	ft.	kr.
Gyapotmagliszt	7·20	7·20	8·64	8·64	
Földi dió	7·08	7·08	8·45	8·45	
Rizsliszt	5·05	5·05	6·06	6·06	
Buzakorpa	4·85	4·85	5·82	5·82	
Rozskorpa	5·25	5·25	6·30	6·30	
Tengeri (febr.-jun.)	5·55	5·55	6·66	6·66	
Melasse	5·20	5·20	6·24	6·24	
Takarmányrépa	0·50	0·50	0·60	0·60	
Burgonya	1·00	1·00	1·20	1·20	
Czukorgyári répaszelet	0·40	0·40	0·48	0·48	

Az egyes takarmányösszeállítások ára e szerint változó s nyilvánvaló, hogy az utolsó összeállítás, a mely a legkevesebb fehérjét tartalmazza a legolcsóbb.

	szálasok nélkül	szálasokkal 1000 kg.-ra.
Az I. összeállítás ára 1000 fontra	92·49 pf.	130·58 kr.
A II. összeállítás ára 1000 fontra	89·63 „	127·10 „
A III. összeállítás ára 1000 fontra	84·15 „	120·50 „

Hasonló összeállításokat mi is készítettünk azon különbséggel, hogy hazai erőtakarmányokkal számolunk s a takarmányok áraiban a hol lehet, a gazdasági előállítási árat vettük alapul.

A főntiekhez mindenben hasonlóan ugyanannyi szalma, polyva és szénával s körülbelül ugyanannyi hasonló erőtakarmánnyal a tápanyagtartalom a következő: 1000 kg. élősúlyra 80 kg. besavanyított répaszelet mint főtakarmány mellett etetve 3 kg. buza-korpát, 2 kg. rozskorpát, 3 kg. repezepogácsát, 2 kg. tökmagpogácsát, a már ismertetett szálasokkal tartalmaz az összeállítás 3·270 kg. fehérjét, 15·110 szénhidrátot és 0·760 zsírt 1:5·2 táparány mellett.

Proteinben szegényebb, ha ugyanannyi főtakarmány mellett 3 kg. buza-korpát, 3 kg. rozskorpát, $\frac{1}{2}$ kg. repezepogácsát, 1 kg. tökmagpogácsát és 2 kg. tengeridarát etetünk, a midőn is 2·426 fehérje áll szemben 16·101 szénhidrát és 0·591 zsírral úgy, hogy a táparány 1:6·8 lesz.

Proteinben legszegényebb végül azon összeállítás, a melyben a 80 kg. főtakarmány és szálasok mellett 2 kg. repezepogácsa és 6 kg. tengeridara adagolatik. Tartalma csak 1·947 fehérje, 16·078 szénhidrát és 0·607 zsír 1:9 táparány mellett.

A takarmánykeverékek árának meghatározásánál a következő árakat vettük alapul:

	mm.	kg.
Czukorgyári répaszelet	0·50	0·5 kr.
Buzakorpa	4·80	4·8 „
Rozskorpa	4·80	4·8 „
Repezepogácsa	5·00	5·0 „
Tökmagpogácsa	5·00	5·0 „
Nápraforgópogácsa	5·00	5·0 „
Melasse	6·00	6·0 „
Buza-szalma	0·80	0·8 „

	gazd. ára	0·60	1rt	0·6	kr.
Buza-polyva	---	---	---	---	---
Tengeri dara	---	---	---	---	---
Takarmányrépa	---	---	---	---	---
Burgonya	---	---	---	---	---
Széna	---	---	---	---	---

Az összeállítások ára e szerint a következő:

I. Proteinben leggazdagabb 112·5 kr. II. Proteinben szegényebb 101·7 kr. III. Proteinben legszegényebb 89·4 kr.

Ha a főtakarmány adagját csökkentjük s az erőtakarmányokét szükségkép emeljük, az összeállítás Maercker szerint következőképen alakul:

1000 font élősúlyra csak 60 font répaszeletet számítva ugyanannyi szálas takarmány kíséretében, etethető:

1·3 font gyapotmagliszt, 3 font rizsliszt, 3 font buza-korpa, 2 font rozskorpa és $1\frac{1}{2}$ font tengeridara. Tápanyagtartalom 3·2 font N. tart. és 17·0 font N. m. anyag 1:5·31 táparány mellett. A takarmány ára szálasok nélkül 94·13 pf. Proteinben szegényebb, ha csak 0·4 font gyapotmaglisztet, 3 font rizslisztet, 3 font buza-korpát, 3 font rozskorpát és 3·5 font kukoriczát adagolunk, a midőn is 2·4 font N. tart. és 17·8 font N. mentes anyag van a takarmányban. Táparány 1:7·42 a takarmány ára szálasok nélkül 91·76 pf.

Melasséval, mint aránylag olcsó takarmánnyal számolva, ugyancsak egy drágább és olcsóbb összeállítás létesíthető. A fenti főtakarmány és szálasok mellett 4 font gyapotmaglisztet, 1 font földi diót, $1\frac{1}{2}$ font rizslisztet és $5\frac{1}{2}$ font Melassét etetve a takarmányban 3·2 font N. tart. és 17·0 font N. mentes tápanyag van 1:5·31 táparány mellett. A takarmány ára szálasok nélkül 83·96 pf.

Ha kevesebb erőtakarmányt, nevezetesen csak $2\frac{1}{2}$ font gyapotmaglisztet, 2 font rizslisztet, $2\frac{3}{4}$ font kukoriczadarát és $4\frac{3}{4}$ font Melassét etetünk, úgy a takarmányban 2·4 font N. tart. és 17·8 font N. mentes tápanyag foglaltatik. A táparány 1:7·42 a takarmány ára 81·61 pf.

Ha kevesebbet etetünk a főtakarmányból s csak 40 font besavanyított répaszeletet veszünk számításba, úgy Maercker szerint még mindig olcsóbbá tehető a fehérjében szegény takarmánykeverék.

Szálasok mellett adagolandónak tart ugyanis 1000 font élősúlyra: $2\frac{3}{4}$ font gyapotmaglisztet, 3 font rizslisztet, 3 font buza-korpát, 3 font rozskorpát és $2\frac{1}{5}$ font tengeri darát. Tartalmaz mint fehérjedús összeállítás 3·2 font N. tart. és 17·4 font N. mentes tápanyagot. Táparány 1:5·31; a takarmány ára szálasok nélkül 96·97 pf.

Proteinben jóval szegényebb, ha csak $\frac{2}{5}$ font gyapotmaglisztet, 3 font rizslisztet, 3 font buza-korpát, 3 font rozskorpát és $5\frac{1}{4}$ font tengeridarát etetünk a főtakarmány mellett, a midőn is 2·4 font N. tart. anyag 17·8 N. mentes anyaggal 1:7·42 táparány mellett található a takarmánykeverékben. Ára a szálas takarmányfélék nélkül 93·47 pf.

A hazai erőtakarmányokkal számolva ugyancsak kitűnik, hogy kevesebb fehérje adagolása mellett a takarmány olcsóbb. Erről a befejező közleményben.

M. K. S. G.

Baromfitenyésztés.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

Van-e magyarfajta tyúk?

Olvasóink bizonyára emlékezni fognak, hogy e lapok hasábjain, fenti cím alatt, kritikát gyakoroltunk a Parthay Géza úr tollából a «Szárnyasaink» című lapban e tárgyról megjelent közleménye fölött. Ez a cikkünk az április hó 7-iki számunkban jelent meg. Vártuk, hogy Parthay úr megfogja tenni észrevételeit, a mi azonban a mai napig nem történt meg. Minthogy a lapunkban megjelent kritika írója, Stefanovits Arzén úr, ígéretet tett, hogy adatszerűen fogja beigazolni Parthay úr állításával szemben, hogy igenis van magyarfajta tyúk, ezt az ígéretét be is váltotta s az erről szóló cikket rendelkezésünkre bocsájtotta. A mikor e cikk már kiszedve készen állott, vettük kézhez (május hó 2-án, délelőtt) Parthay úr cikkét, melynek az audiatur et altera pars elvénél fogva helyet adunk. Az utolsó pillanatban nem áll módunkban érdemileg foglalkozni az általa írottakkal, s mert Stefanovits Arzén úr cikkének megírása alkalmával joggal föltehető, hogy ha Parthay három hétig hagyta válasz nélkül a lapunkban megjelent kritikát, arra ennyi idő eltelte után már reflektálni nem fog — írta meg e föltevésben mai számunkban közölt cikkét.

Parthay cikkére még vissza fogunk térni, egyelőre a következőkben közöljük azt:

*

Van-e magyarfajta tyúk?

Hogy van — s hogy e téren szerzett gyakorlati tapasztalataim, irodalmi és tudományos buvárokodásaim nem érnek egy fakóvát — fényesen be lett bizonyítva e lapok 14. száma fenti cím alatt megjelent közleményének következő $2\frac{1}{2}$, mond összesen két és fél sorában: «Különben pedig magyar tyúkfajta létezik, a mit, ha e helyen be nem bizonyítana más, bizonyítok én. Stefanovits Arzén.»

Ez az egész bizonyíték. E két és fél sor nem-e a legtökéletesebb és legkitűnőbb bizonyíték, melylyel szemben egyebet nem lehet tenni, mint menten leszerelni. Nincs szerencsém S. urat sem mint zoologist, sem mint tyúkaszt ismerni; így meg fog bocsájtani, ha bizonyítékát (?), melynek minden ereje és súlypontja tisztán az ő személyére, az én szóra esik, s miután S. úr énjének a baromfitenyésztés terén tudtommal semmi súlya sincs, hogy ezt az «én» szót itt a semmivel egyenlő értékűnek veszem. Ezek után remélem nem veszi tőlem rossz néven, ha a közönséges és a «magyar tyúk»-ról írt nézeteimet a tudomány és gyakorlat szent nevében továbbra is fentartom. Hogy S. úr a baromfitenyésztés terén minő szaktekintély, bocsásson meg, ha azt mondom: senki sem tudja, így hát szive szerint írhat, a mi épen tetszik. Az én helyzetem ezzel szemben kétségtelenül nehezebb, miután engem úgy itthon, mint külföldön baromfitenyésztőnek talán mégis többen ismernek, tehát nekem csakis olyat szabad mondani és írni, a mi szigorúan megfelel a

tudomány és helyes gyakorlat követelményeinek. A tudás és ennek helyes alkalmazása szerezte meg számomra az összes szakkörök osztatlan bizalmát és tisztán ennek köszönhetem, hogy a fajtatani dolgokban annyira szigorú külföld, nem egyszer tisztelt meg azon bizalommal, hogy fajta-kiállításaira bírónak hívott meg és az ott összegyűlt bírák (európai szaktekintélyek) elnöküknek választottak meg.

Teljes tudatában vagyok, hogy szakembernek mit szabad toll- vagy szóval publikálni; erre támaszkodva, ha kellő bizonyítékokkal megindokolt közleményemért, az ellenem indított érdekkérdésben el is kellene véreznem, inkább megadom magamat sorsomnak, semhogy a tudomány által már évtizedek előtt felállított helyes tanokból egyetlen szót elaludjak.

Mint olyan ember, kinek szava a baromfitenyésztés terén talán valamivel több súlyal bír, mint S. úré, csak nem állíthatom, hogy a közönséges tyúk — *Gallus domesticus communis* — melylyel *Darwintól* kezdve *Lenzen* keresztül minden nagyobb nevű zoológus és gallinológus, utóbbiak között az angol *Wright* (1867), a tudós *Baldamus* (1881) és *Dürigen* (1886) kitűnő munkákban mind *Gallus dom. communis*-sal foglalkoznak s melyet egyformán nem a «fajta», hanem a közönséges (nem fajta) tyúkok közé sorolnak, mátol kezdve nem «communis» többé, hanem «fajta», «*Gallus dom. hungaricus*», mert ha ezt nem is mondaná más, hát én mondom.

Olyan fajta ezután már, mint akár a *Gallus dom. giganteus, sinensis*, vagy a *G. d. g. crenulato pectinatus* stb., vagy mint a *Plymouth Rocks* avagy a *Langshan*. Nem tehetem, mert 20 évi gyakorlati kísérleteim és kutatásaim, az ismeretek és buvárkodások mai eszközeivel nekem talán még jobban sikerült meggyőződni, hogy a *Gall. dom. com. semmi szín alatt sem «fajta»*, így tehát nem lehet sem magyar, sem német, sem más «fajta» sem. Ez egyszerűen csak *Gallus domesticus* — és *Communis*. A fölfedezés nem az enyém, a *lex prioritatis* ezen esetenél mást illet. Nos, mit vétettem akkor, mikor ügyis, mint az orsz. baromfitenyésztési egyesület igazgatója, ügyis, mint az *egyedüli magyar nyelvű baromfi-tenyésztő szaklap* (?) a «*Szárnyasaink*» szerkesztője, de ügyis mint szakember szembeállok a tájékoztatlansággal, mikor szelágyúit neki akarja szegezni a tudós templomának, melynek fölépítéséhez egy téglával sem járultak. Én tehát csak köteleiséget teljesítettem, mikor az egyedüli helyes tudást publikáltam, ennek kiegészítéséhez egy szemernyivel hozzájárultam és megvédelmeztem mindezeket olyan támadókkal szemben, a kiktől mindenki fölteheti, hogy ilyen dolgok létezéséről semmit sem tudtak.

Én a közönséges tyúkról csak annyit állítottam, hogy ma-, nem «fajta» és így nem lehet «magyarfajta» sem. Elismerem hasznát az ő életviszonyai között, primitív tenyésztésekben csakis ez való. Nos miért támadt S. úr reám? Azért, hogy vele szemben megvédelmeztem a művelt állatok baromfiát, a nemes fajtaikat? Kötelességem volt! A kulturfajtaikat bizonyos ma-

gasabb czélok elérésére, a világ legképzettebb szaktenyésztői tenyésztették ki. Hogy racionális tenyésztékben az üzem csakis ezekkel fizeti ki magát, a nyugati kultúr államok gyakorlata tesz erről tanuságot. Kérek egyetlen tenyésztőt fölemlíteni Angol-, Franciaország, Belgium vagy Észak-Amerikában, mely közönséges tyúkokra van alapítva. Nos, ha én ezt így tudom, így tapasztaltam, S. úr mit kíván tőlem? Talán azt, hogy kedveért olyat állítsak, a minnek ellenkezőjéről győződtem meg? Ez a szabadság csak S. úrnak van megengedve. Ő mondhat, a mit akar; tapasztalhat, a mi jól esik, biztosíthatom, hogy renoméjából semmit sem fog veszíteni.

Hogy ne legyek hosszadalmas, rövidesen még csak a «faj» és «fajta» szavak összekeveredéséből kikovácsolt tokére volna néhány szavam. Nem tudom most már, hogy «toll-» vagy «nyomdahiba» következtében, de csakis a támadó cikk elolvasása után vettem észre, hogy ugyanazon fogalom cikkem egyik mondatában fajtának, a másikban fajnak lett írva. Cikkem azonban olyan tenyésztőknek szólt, a kik a «faj» és «fajta» közötti különbséget elég jól ismerik és így biztosíthatom S. urat, hogy ezek közül éppen úgy nem tűnt föl senkinek a hiba, mint a hogy nem tűnt föl nekem; de ha még észre is vette volna valaki, jót állok, hogy S. és egy másik lapban B. urakon kívül senkinek sem jutott volna eszébe engem — ki 16 éve foglalkozom fajtatannal — meggyanúsítani avval, hogy nem vagyok tisztában olyan fogalmakkal, melyekkel bármely földművelő iskolai tanuló tisztába kell hogy legyen.

Parthay Géza.

*

Czikkírónak a fentebbiekben a *faj* és *fajta*ra vonatkozó állításaira egy észrevételt kívánunk tenni. A «*Gazdasági Lapok*» is foglalkozván Parthay cikkével, szóvá tette azt a fogalomzavart, mely abban a *faj* és *fajta* lényege tekintetében oly szembezőkően nyilvánult. Fajtatani ismereteinek hiányosságait azzal az állítással akarja most Parthay leplezni, hogy cikkében toll-, illetve nyomda hiba folytán kevertetett össze a *faj* a *fajta*val. Hát ehhe za zállításhoz szó fér. Parthay a «*Gazdasági Lapok*»-ban megjelent cikkre ugyanis egy nyilatkozatban válaszolt, imigy aposztrofálván annak íróját: «A kinek a *fajta*kat és ezek előállításáról, kitenyésztéséről olyan fogalmi és ismeretei vannak, mint a t. cikkírónak, hogy t. i. a *fajta*kiból *faj*t csinálni teljesen új és addig még senki által sem ismert dolog volna és hogy ezen eljárás ép oly meddő volna, mintha *fából* raskarikát akarna valaki szerkeszteni, megbocsát igen t. cikkíró úr, hogy én ilyen ismeretekkel szemben fajtatani dolgokat nem tárgyalhatok. Parthay.»

A *faj* és *fajta*nak nyomda-, illetve tollhibából származó összekeveréséről tehát Parthay nem beszélhet, mert különböző helyen és időben ismételte a legegység ismeretek hiányát eláruló állításait, melyek miatt valóban bármely földművelő iskolai tanuló szégyelhetné magát.

Hogy mi a különbség *faj* és *fajta* között,

arra kioktatja őt Stefanovics Arzén úr alábbi cikke s hogy e cikkíróknak szakismerete följosogította-e őt kritikailag hozzá szólani a szóban forgó kérdéshez, azt érdeme szerint fogja megítélhetni mindenki, a ki e cikket elolvassa.

*

Van-e magyarfajta tyúk?

Azt mondják: «a ki hallgat, az beleegyezik». Vártam, hogy a czimbéli kérdésben megtörik-e az érdekelt fél hallgatása. Hát — e helyen legalább — nem tört meg, de megtört a «*Gazdasági Lapok*»-ban, nagyon szegényesen, de provokálóan. S mert engem az adott szó kötelez, bizonyítani kívánom, hogy igenis van magyarfajta tyúk.

Hogy mennyire létezik magyar fajta tyúk a világon, bizonyítja mindenekelőtt az, hogy 50 esztendőnek magyar szakirodalmában *soha* eddig föl nem vetette még *senki* e kérdést, annyira magától érthetőnek s bizonyításra nem szorulónak tartotta azt.

A «*Szárnyasaink*» című lap szerkesztője az *egyetlen* ember eddig Magyarországon, a ki ezt nyilvánosan tagadja, illetőleg tagadta már 1892-ben, mondván már akkor, hogy: «Tagadhatlan, hogy van magyar fajtajú lovunk, szarvasmarhánk, juhunk, sertésünk»... hanem «*magyar fajtajú baromfi nem létezik*. A mi közönséges baromfiállományunk *nem magyar*, mert tökéletesen hasonló minőségben és alakban föltalálható az egész baromfitenyésztő világban»... «*Nem fajta*, mert nélkülözi a fajta fogalomnak minden egyes legkisebb részét». «A mi közönséges baromfianyagunk *nem magyar*, másodsor nem *fajta* és harmadszor a mostani viszonyok között *jó nem lehet*.»

Kilencz esztendő mulva a «*Szárnyasaink*» ezidei 6. számában ismét állítja nevezett lap szerkesztője, hogy: «*magyar tyúk*» nem létezik és az, a mit a nemszakértők «*magyar tyúknak*» neveznek, az csak «*közönséges tyúk*»... S pedig «a közönséges házi tyúk az egész világon egyforma alakú, színű, tulajdonságú, külsőleg és belsőleg, anatomic és fiziologic — minden valamire való szakember nem tarthatja másnak, mint «*közönséges tyúknak*», a mely se nem magyar, se nem német, hanem olyan nemzetközi madár, mint akár a pacsirta, vagy a varjú, stb.»

Ezekkel az állításokkal szemben e lapok 14. számában tett ígéretemhez képest konstatalom a következőket: A «*Szárnyasaink*» szerkesztője szerint «*Őseink valószínűleg már Ázsiában foglalkoztak baromfitartással*» «*Alig azonban, hogy őseink megtelepedtek hazánkban, állattenyésztésük többi ágai mellett nagyban tartottak baromfit is*» Továbbá: «*II. Ulászló király alatt (1498-ban) már nemcsak belforgalmunk, hanem még némi kivitelünk is volt baromfi termékekből*» «*II. Ulászló király 1514. elrendeli a jobbágyoknak, hogy földesuraiknak évenként 12 csirkét és két ludat adjanak*» (Közbevettem, hogy *már* szt. István elrendelte, hogy minden 10 község egy templomot építsen s az új egyházat a hívek két tanyával, két szolgálóval, egy lóval, egy

csikóval, hat ökörrrel, két tehénnel és *harmincegy baromfival* ajándékozzák meg.»

Hát ime *magyar tyúk* már 900 esztendő előtt létezett, ha ugyan vitatni nem akarja a «Szárnyasaink» szerkesztője, hogy azok a tyúkok dorkingok, plymouthok, bredák s mi egyebek is lehetnek. Ugyancsak a «Szárnyasaink» szerkesztője hirdette a következőket: «Hazai baromfitenyésztésünk ezen időtől (t. i. 1520-tól) kezdve egészen a jelen század első feléig *alig fejlődött valamit*», úgy hogy: «Igy találjuk baromfitenyésztésünket az 50-es (1850-es) évek elején» — mondja tovább. Mivel indokolhatja tehát, hogy ha az 50-es évek elején még létezett ő-eredeti, hazai, magyar tyúk, ma már nem létezik, tekintve különösen azt, hogy külföldi fajtákról ő is csak az 50-es évektől tud, s tekintettel arra, hogy 1884. évben parasztbirtokos tulajdonában 18 millió, közép- és nagybirtokos tulajdonában pedig csak 2 millió tyúk volt, vagyis hogy a külföldi fajta a tyúkállományunknak csak mintegy $\frac{2}{10}$ -ed részét befolyásolhatta?

Az 1802. évi, tehát 100 év előtti vámlajstromok bizonyossága szerint Magyarországból a határon át kivitt baromfi már 112.335 forint értékét tett ki, s ugyanaz évben a kivitt ágytól 3594 mázsa volt, eltekintve attól, a mi a vámok elkerülésével került külföldre. Hát vajjon ez a 100 év előtti baromfi se volt magyar? Hiszen, kérem, az 1874-ben megtartott első országos baromfikiállítás (a melyet az állatkeresztben végigtanulmányoztam s a melyre nézve hívom tetemre Rodiczky Jenő ma is élő t. szakemberünket, a ki annak a kiállításnak bizottsági jegyzője volt), mondom, e kiállítás jelentékeny részét a *hazai magyar tyúk tette ki* s pl. a díjat nyertek közt volt 10 törzs hazai, 5 Cochín-China 3 Bankiva, 2 Brahma, 1—2 u. n. Prinz Albert, 1—2 Brabanti, La Fleche stb.

S ha már a ma ismeretes külföldi modern fajták (melyek közül elsőnek a 40-es években a Cochín-China került hazánkba s ragályokat huzolván be, nagy baromfi-pusztítást idézett föl), mondjuk az «Országos baromfitenyésztési egyesület» működése, t. i. 14 év óta forgatják ki őseredetű mivoltából a magyar tyúkot, igazabban szólva, 1893, tehát 8 év óta nemesítik, alakítják át az állam idevágó intézkedései folytán hazai tyúkállományunkat, képzelhető-e, hogy a konzervatív magyar parasztgazda és kisbirtokos zömé fönn nem tartotta azt az «ingyenélő» parlagi magyar tyúkot, a mely mint a parlagi magyar ló és primogen magyar marha, mindenkor meghálálta a reá fordított minimális fáradságot és számba alig vehető költséget?

Ez egyszerűen elképzelhetetlen s ki lehet mutatni, hogy: *a hova a modern tyúk-fajták utat nem törtek* (és rengeteg területre nem törtek még utat), *ott egy fajtaníllag s küllem-tíllag jól jellegzett s más tyúk-fajtáktól nemesak anatomicé, de fiziologicé is speciálisan különböző, tehát a Bankivótól eredő házityúk fajtából kivált különleges magyar fajta tartja magát*, a melynek keletkezése legalább is Szent Istvánig vezethető vissza s részint török és bulgár eredetű kopasznyakú változatban, részint olasz és spa-

nyol eredetre valló formában ma is milliókra menő számban létezik és ép oly joggal nevezhető magyar fajta parlagi tyúknak, mint a magyar ló, pulyka, kácsa és magyar parlagi ló, primogén-marha, melyeknek létezését már a fajtából fajt, aztán ezen fajtából fajtát «megszerkeszteni» képes iró-társunk is elismeri, holott tudnia kellene, hogy a parlagi magyar lóban «kutyafejű tatar»-lónak, a primogén marhában orosz siki primigeniusnak, a magyar disznóban szerb kondorszörű sertésnek a vére is csörög.

Mint érintém, én a magyar tyúkban olasz formákat látok, sőt spanyol tyúknak a véreből is vélek benne valamely részletet fölfedezhetni, némely újabb változatban pedig a kopasz lábú Cochinnak a tulajdonait is észre veszem. Ez az állat tehát nem *faj* (Gallus domesticus communis), hanem annak egyik *fajtája*. De a miért nem tartom tehát magam se ma már *tiszta* vérűnek, *telivérűnek* a hazai parlagi tyúkot és bizony, magam is *közönségesnek* nyilvánítom, (bár az igazat megvallva, semmiféle tyúkot se mernék hazai extensiv viszonyok közé jobbnak, hasznosabbnak nevezni), ám mégis *magyarfajta tyúknak* kell mondanom mindaddig, míg a «Szárnyasaink» szerkesztője be nem bizonyítja, hogy ismer általa *fajjának* tartott valamely baromfit, a mely föltétlenül tiszta vérű, a mely a szó *ilyen* értelmében telivér s a mely jobban megérdemli a fajta nevet, mint a szóban forgó hazai.

De hiszen, mint előbb jelzém, azt veti szemére a magyar tyúknak, hogy *tökéletesen hasonló* minőségben és alakban föltalálható az az egész világon s nem fajta, mert nélküli a fajta fogalomnak minden egyes legkisebb részét. Boldog Isten! igazán sok naivság kell ahhoz, hogy valaki így nyilatkozzék!

Hiszen mit is ír a «Szárnyasaink» szerkesztője pl. a Cochín tyúk-fajtaról? Azt írja, hogy van tollaslábú, van tollatlan lábú. Van fehér, sárga, fogolyszínű, kék kendermagos, fekete és u. n. selyemtollú. Mit ír pl. a Brahmákról? Azt, hogy van fehér, u. n. világos, u. n. sötét és u. n. amerikai brahma színű, vagyis világos, sárga árnyalatú nyak- és nyereg-tollazattal. S a mikor e föltűnő eltérések daczára fajtának nevezi ez állatokat, ugyanakkor a többféle színt a magyar tyúknál fajtatulajdonságnak nem tekinti.

Nem tekinti fajtatulajdonságnak az ezen tyúkra tökéletesen jellegzetes külsőt, az aránylag törpe termetet, a kis testsúlyt, a páratlanul éber viselkedést, a föltűnő jó ivadékvezetést, a mesés «ingyenélő» képességet stb. stb., s mindezt azért, mert igazi magyar pusztai, tanyai, parlagi tyúkot a súlyos viszonyok közt élő, földhöz ragadt szegény ember és kismódú apró gazdánál valószínűleg még nem is látott, hanem megnyergelte a modern fajták állatait, a melyek éppen mert nem bírnak a magyar parlagi tyúk-fajta említett *közönséges* tulajdonaival, hát hazánk *alapanyagát* nem képezhetik ma, nem fogják képezhetni soha és, csak *haszonnegyedek* előállításában játszhatnak szerepet annál a népnél, a melynek a kezén

(mint előbb érintettem) 18 millió drb tyúk volt már 1884-ben.

De úgy látszik «csekélységnek» tartja a «Szárnyasaink» szerkesztője azt, hogy a külfölddel való forgalmunkból töröltessék a *magyar sertés, magyar ló, magyar marha, magyar bor, magyar dongafa, magyar tyúk* jelző? Nevezze meg nekünk azt a hülye államot, a melyik pusztán «közönséges» néven bocsátja idegen helyre éppen *állatait!* Még ha nem volna is igazi *magyarfajta* a szóbanforgó baromfi, akkor is jogosan mondhatnók *magyar* tyúknak, ép oly joggal, mint a sajátját az olasz, orosz, spanyol, német. Vagy csak *nekünk* tilos tenni azt, a mit annyi más nemzetnek szabad?!

Különben, hogy milyen konzekvenciával és logikával dolgozik a «Szárnyasaink» szerkesztője, mutatja az is, hogy az «Okoszerű baromfitenyésztés» című füzetében beszél «a mi (t. i. magyar) tyúkaink»-ról; tárgyal a «*hazai tyúk*»-ról, csak a «magyar» szót nem tudja a tollával papírra vetni, bár elismeri, hogy közönséges hazai tyúkok azok, «a melyek udvarainkon *évszázadok óta* minden figyelem nélkül *ügyszólván önmagukban* lettek tenyésztve». *Évszázadok óta! Önmagukban!* s szerinte ezek az állatok *még se képeznek fajtát!*

A ki ilyen sötétségben hotorkál, azt emberbaráti kötelesség fölvilágosítani arról, hogy mi a fajta? Nem vigasztaló, hogy ilyen elemi dolgokról a «Zoologiai Lapok» szerkesztőjét kell fölvilágosítani, de meg kell tenni. Hát ime: *Allatkör*: gerinczesek. *Osztály*: madarak. *Rend*: tyúkfélék. *Nem*: valódi tyúkok. *Faj*: házi tyúk. *Fajta*: magyar tyúk. «Vagyis: a tenyésztő a «*fajta*» elnevezéssel a fajnak egy csoportját jelzi, melynek állatai (tenyésztői értelemben) egyenlő testalkatúak s testalkatukat és egyéb egyéni tulajdonságaikat egymás közt nemzett nemzőképes utódaikra kisebb-nagyobb mérvben átörökíteni képesek». (*Tormay* s minden más mérvadó szakiró.)

Már most vannak-e a vitatott magyar tyúknak egyéni külső (bonczani, küllemtani) és belső (élettani) tulajdonságai, melyeket át is örökít? A «Szárnyasaink» szerkesztője *elfogadja*, hogy az a tyúk, a mely nálunk él (!) «edzett természetű, elégülékeny, gyorsan nő, finom húsú és kitűnő tojó» s mert szerinte «évszázadok óta önmagukban lettek tenyésztve» — csak világos, hogy mai tulajdonságaikat őseiktől nyerték, s ezt átörökíteni is nagy mértékben képesek, a mint azt világosan látjuk is abban, hogy sajnos, az ivadékok is, mint a nemzők, kicsinyek, kis súlyúak, de aztán imént jelzett *karakters* egyéb jó tulajdonokkal bírók, a mik között a rezisztencia, az ivadék kitűnő gondozása s az u. n. ingyen megélni tudás legjellegzőbb tulajdonságok.

Hát ha ezek a jó tulajdonságok «benne vannak a ma létező fajták majdnem *válmennyijében*», akkor miért publikál ő lapjában, irataiban fajtákat dupla-tuezatszám s miért nem mondja inkább, hogy a fajta fogalom egyszerűen ágyrém?

De mit is mond még vitatkozó úr? Azt mondja, hogy a szóbanforgó tyúk «*nem fajta*, mert nélküli a fajta fogalomnak minden egyes legkisebb részét». Ez a mon-

dása oly zavaros, hogy nehéz kihámozni belőle az értelmet. Talán nem tévedek, ha azt hiszem, hogy ezt akarta mondani: nincs rajta és benne semmi, a mi indokoltá tenné azt, hogy önálló fajtának tartsuk.

Nos, rámutattam előbb, hogy az általa fajtának tartott tyúk-változatok se egyöntetűek, sőt (a szintől eltekintve, mely úgyszólván minden baromfifajtánál variál) nagyobb egyöntetűség alig van tyúkban, mint a mi parlagi fajtánkban.

Ha a «Szárnyasaink» szerkesztője alkotott magának képet a magyar parlagi tyúkról, úgy vessen össze azt azzal, a mit imént ez állat fajta-karakterére nézve mondtam és azzal, a mit e lap szakrovatának vezetője könyvében ad, s aztán mondja tovább is, hogy magyar fajta tyúk nincs, sőt magyar tyúk sincs; s én meg vagyok győződve a felől, hogy 32 és fél milliót kitevő baromfink sok ezerre menő tenyésztői közül 10 sem ad neki igazat.

Azok után már most, a mik e tárgyban részint e helyen már foglaltattak, részint a «Köztelek»-ben, «Gazdasági Lapok»-ban s «Hazánk»-ban foglaltatnak, a «Szárnyasaink» szerkesztőjének tenyésztőinket boldogító elméleti és gyakorlati ténykedéséből — tekintve a nagy horderejű közérdeket — nem kérünk, s hogy nem engedjük szó nélkül abbéli ténykedését, mely mások oktalán és méltánytalan kisebbitésére irányult, dobálózván kövel, mikor hajlékának fedele — üveg: azt azért tettük, mert az a dolog, a mibe a «Szárnyasaink» szerkesztője keveredett, nem semmis magánkérdés, hanem *közügy*, a melyben a sáfárkodást nyilván szokás tartani.

Stefanovits Arzén.

A XVIII. (tavaszi) luxus-lóvásár.

Április hó 27-től május hó 1-ig bezárólag rendezte a Budapesti Tattersall részvénytársaság második tavaszi luxus-lóvásárját. A vásár minden tekintetben sikerültnek mondható. Egyrészt a fölhozott lóanyag nagy száma, — 133 tulajdonos circa 400 db állattal, — másrészt pedig a bemutatott lovak jó formája és minősége sem hagyott fenn kívánni valót. A törpe ponnytól elkezdve egész a 17—18 markos háts lóig, mindenféle luxus-lóban gyönyörködhetett a néző szeme. Mégis, úgy véljük, a legnagyobb föltűnést keltették egyrészt a nagy akeziójú, magas, tetszetős járású hintós lovak, másrészt a könnyebb jukkerek, a melyek erre a vásárra nagyobb számban hozattak föl.

A négyesfogatok között a díjazottak osztatlan tetszésben részesültek. Így az első díjban részesült *Döry Ödön* tulajdonát képező amerikai félvér négyes, épen tekintettel a kitünő akeziózus járásra, a II. díjat nyert *Wass Jenő* gróf arabs négyese pedig a szín, nagyság és külső alakulás tekintetében mutatkozó kiváló egyöntetűség miatt, valóban mintaszerűeknek mondhatók. Nem hagyhatjuk azonban megemlítés nélkül a *Fáy Béla* lippizai jukker négyesét sem, a mely az előbb említettek mellett is fényesen megállta a helyét. A magasabb termetű, mutatós külsejű, impozáns törzsű hintós és

hátslovak közül is sok igazán elsőrendű akadt. Nemcsak magánosok, de a budapesti lókereskedők közül is többen oly kifogástalan küllemmel bíró s tetszetős mozgású hintós lovakat hoztak föl a vásárra, hogy a szem nem győzött betelni vele.

Brucker és Keller lókereskedő czég 153—154. kat. szám alatt föltüntetett egy pár fekete 170 cm-es angol félvér hintós lovat minden tekintetben mégis mint a legmesszebb menő követeléseket is kielégítő hintóslovak álltak a vásárló közönség előtt. A jury I. díjra méltatta s Nagy-Körös városa meg is vette.

Túlhosszadalmas lenne egyenként részletezni a kiállított anyagot. Vér dolgában természetesen az angol és arabs dominált, de nagyszámban láttunk orosz, lippizai, amerikai és más véru lovakat. Kiosztatott 11 díj a négyes, kettes hintós, jukkerfogatok és hátslovak között. A derült meleg tavaszi idő nagyban hozzájárult a vásár élénkségéhez. A vásár forgalma eléggé kedvező volt.

— ó. — a.

Különfélék.

Gyapjúaukezió. A budapesti gyapjúaukeziók ez idei első sorozata *julius hó 3-dikán* veszi kezdetét.

A külföldi piacokról legutóbb érkezett hírek, melyek közepfinom és finom gyapjúfajtáknál egész 10%-ig terjedő árjavulást jelentenek, arra engednek következtetni, hogy a tavalyi válság okozta árhanyatlás immár megszűnt. Ez ugyan magában véve még nem jelentheti az 1899. és részben még az 1900-iki év elején fönnállott magas árak visszatértét, de bizonyítékul szolgálhat arra, hogy a textil-ipar és az ezzel kapcsolatos gyapjúüzlet újból megtalálta szilárd cselekvési alapját, úgy hogy újabb meglepetésektől és csalódásoktól ez idő szerint nincs mit tartanunk. Hazai viszonyainkat tekintve, a megváltozott üzleti helyzet nálunk már csak a nyírás után, sőt előreláthatólag csak az aukeziókon fog kifejezést nyerhetni. Ezeket szem előtt tartva, juhtenyésztőink és gyapjútermelőink bizonyára nem fogják elmulasztani, hogy az árveréseinken kínálkozó legelőnyösebb eladási alkalmat fölhasználják és gyapjútermékeiket az általános versenyben részesítsék. Az aukeziók immár nyolcadik évfolyamukba lépven, termelőknél és fogyasztóknál egyaránt bebizonyították életrevalóságukat és üdvös működésüket jó és rossz üzleti időben. A vevő közönség immár meggyőződött arról, hogy termelőink legtöbbje oda iparkodik, hogy az áru gondos és nem kifogásolható kezelésével annak értékét és versenyképességét emelje és tetszetős árával a vevők elismerését kiérdemelje. Az aukezióra szánt gyapjúküldemények részére, mint minden évben, úgy ez idén is, a kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán, a külön díjazással nem járó beraktározás, valamint a kedvezményes fuvardíj biztosítva van. Azonkívül a kereskedelemügyi miniszter intézkedett az iránt is, hogy a katonapoztó-gyárosok

még az aukezió megtartása előtt kellőképen tájékozva legyenek leendő szükségletükről és így szükségletüket javarészt már az első aukeziói sorozaton fedezhessék.

Luxuslóvásár. Április hó 28-án nyílt meg az «Országos Magyar Gazdasági Egyesület» ellenőrzése alatt rendezett idei 2-ik tavaszi luxuslóvásár, melyre jóval több és minőségileg is sokkalta kiválóbb anyag hozatott föl, mint a márczius havában rendezett 1-ső tavaszi luxuslóvásárra. Fölhozott összesen: 405 darab ló. Ezen a vásáron is díjaztatott a fölhozott anyag s összesen 11 díj osztatott ki 2400 korona értékben. A bírálati munkálatokat az «Országos Magyar Gazdasági Egyesület» által kiküldött bíráló-bizottság végezte, melyben résztvettek: *gr. Andrássy Sándor* elnöke alatt: *Lossóczy Mihály*, gróf *Szapáry Iván*, *gr. Szapáry Pál*, *Somssich Andor*, *Kovács Sebestyén Endre*, *Egán Ede*, *Ágoston Elek* és *Jeszzenszky Pál*. A jury ítélete alapján díjat nyertek a következők: I. *Négyesfogatok* közül I. díj: *Döry Ödön* 78, 79, 80 és 81 k. sz. fogata. II. díj: *gr. Vass Jenő* 122, 123, 124 és 126 k. sz. fogata. Dícsérő oklevelet nyertek: *Döry Jenő* 72, 73, 74 és 75 k. sz. fogata; *Fáy Béla* 63, 64, 65 és 66 k. sz. fogata. II. *Hintós kettős-fogatok* közül I. díj: *Bruder* és *Keller* 153 és 154 k. sz. fogata. II. díj: báró *Harkányi János* 343 és 344 k. sz. fogata. III. díj: gróf *Apponyi Géza* 101 és 102 k. sz. fogata. III. *Jukker kettősfogatok* közül I. díj: *Döry Jenő* 74 és 75 k. sz. fogata. II. díj: báró *Hornig Viktor* 362 és 363 k. sz. fogata. III. díj: *gr. Keglevics Gyula* 23 és 24 k. sz. fogata. Dícsérő oklevelet nyert: *Vadas József* 159 és 160 k. sz. fogata; *Fischer Miksa* 7—8 k. sz. fogata. IV. *Hátslovak* közül I. díj: *gr. Zichy Béla* 401 k. sz. paripája. II. díj: *Fáy Halász Gida* 342 k. sz. paripája. III. díj: *Beretvás Endre* 339 k. sz. paripája.

Nemzetközi állatkiállítás Milánóban Milánóban május hó folyamán nemzetközi állatkiállítás rendeztetik, a mely főbb részeiben a következő tíz alcsoportban szándékozik a versenyt az olasz és a külföldi kiállítók között lehetővé tenni. 1. Minden fajtajú és országbeli kutyák; 2. Élő baromfi, galambok, madarak; 3. Házi nyulak; 4. A baromfi és házi nyulatenyésztés gépei és eszközei, higiénikus takarmányszerek; 5. Vágott hizott baromfi; 6. Baromfi és vadkonzervek szelencékben; 7. Élő és levágott baromfi, mezőgazdasági termékek, hizó és halkonzervek becsomagolása és ennek eszközei; 8. Vadászat és halászat; 9. Házi állatokat, halászatot, vadászatot ábrázoló fényképek; 10. Különleges sportkiállítás. A kiállítás rendező-bizottsága Milánóban működik (Miláno via Borgogna n. 8.), mely minden érdeklődőnek szívesen nyújt közelebbi fölvilágosítást.

— **Állatorvosok a baromfitenyésztés szolgálatában.** Az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló 1900. évi XVII. t.-cz. és ennek 1900. évi 95.500 számú végrehajtási rendelete, a baromfi fertőző betegségek elleni védekezés tekintetében is megfelelően intézkedik. Ugyanis a járási, illetve a városi állatorvos köteleességévé van

téve, hogy működési körének területén a háziállatoknak — tehát a baromfiaknak is — egészségi állapotát figyelemmel kísérje s a szükséges intézkedések iránt a hatóságnak jelentést tegyen. Ezen kívül a törvény a haszonállat kereskedői üzlettelepeket állattanyákat, iparvállalati állattellepeket, tehát a baromfitelepeket és baromfi-hizlaldákat is, a járási, illetve a városi m. kir. állatorvos fölügyelése alá helyezi s az állatorvosok különös föladatává teszi a hasznos háziállatok mindennemű megbetegülése esetén a megfelelő intézkedések azonnal való foganatosítását. Az állatorvosok tudomásunk szerint az állatorvosi közszolgálat államosítása előtt is mindenkor nagy érdeklődést tanúsítottak hazánk baromfitenyésztése iránt, ennél fogva ezen törvényes intézkedések életbeléptetése után bizton remélhetjük, hogy a baromfitenyésztést nagyban gátló és veszélyeztető fertőző betegségeknek továbbterjedését minden rendelkezésükre álló eszközzel meggátolni fognak törekedni.

Tejszövetkezetek Békésmegyében Tejszövetkezetek és ezzel kapcsolatosan vajtermelő központ alakítása ügyében Békésgyulán és Békés-Csabán Lukács György főispán elnöklésével értekezleteket tartottak, melyekben a vármegye gazdaközönsége képviselőit mintegy hatszázán vettek részt. Darányi földművelésügyi miniszter az értekezletre Siebőn Janos országos tejjgazdasági felügyelőt küldte ki, a ki ismertette a tejszövetkezetek gazdasági fontosságát. Az értekezleteken elhatározták, hogy egyrészt a földművelésügyi minisztérium, másrészt a vármegye és gazdasági egyesület útján megalakítják a tejszövetkezeteket és a vajtermelési központot. Az értekezletek Darányi minisztert táviratilag üdvözölték.

Új szérum. Löffler tanár és Uhlenboth, a hírneves tudósoknak, a greifwaldi kórházban sikerült föltalálniok egy szérumot a szarvasmarhák, disznók és juhok száj-és körömfájása ellen. Az új szer 4—6 hétre biztos hatású. A föltalálók szabadalmaztatni fogják az új szérumot, aztán átadják a közforgalomnak.

Állatértékesítés.

Rovatvezető: **Dorner Béla.**

Sertéseknek Kőbányára és Győrbe szállítása.

Sertéseknek az ország területéről a kőbányai és győri állategészségügyi hivatalok felügyelése alatt álló szállásokba való szállítása ugyanazon föltételekhez van kötve, mint az Ausztriába való szállítás.

A sertésekre ragadós betegségektől (sertésvész, sertésorbáncz, ragadós száj- és körömfájás) mentes és osztrák részről forgalmi korlátozás alatt nem álló területről (községből, városból) oly sertések, melyek ott legalább 30 nap óta megszakítás nélkül tartottak s ezen idő alatt egészségeseknek

bizonyultak, külön engedély nélkül szállíthatók Kőbányára és Győrbe.

Sertésekre ragadós betegséggel fertőzött, illetve az ausztriai szabad forgalomból kitiltott község, város vészmentes területéről csakis a földművelésügyi minisztertől esetről-esetre kikért külön engedély alapján szállíthatók sertések az említett állategészségügyi hivatalok szállásaiba. Ily területekről származó sertések elszállítása a szerint, hogy azok 100 kilogrammon aluliak, vagy legalább 100 kilogrammosak, más-más föltételekhez van kötve.

A 100 kilogramm élősúlyon aluli sertések, ha azok a származási helyen a szállítást megelőzőleg legalább 20 nap óta megszakítás nélkül tartottak s egészségeseknek bizonyultak, csakis 10 napi kedvező eredményű megfigyelés eltelte után szállíthatók el. Ez esetben a sertéstulajdonos fölhívására az illetékes járási (városi) m. kir. állatorvos a helyszínre kiszáll s a mennyiben beigazolást nyer, hogy az elszállítandó sertések legalább 20 nap óta tartatnak jelenlegi helyükön s a befertőzés veszélye kizártnak látszik, az állatorvos az elszállítandó s ezek tartózkodási helyén levő összes sertések marhaleveleit bevonja s az összes sertéseket 10 napi megfigyelés alá veszi.

Az állatorvos eljárásáról jegyzőkönyvet szerkeszt, a melyet a szállítás engedélyezése iránt kellően indokolt javaslatával együtt a földművelésügyi minisztériumhoz haladéktalanul fölterjeszteni köteles.

Ha a megfigyelési idő eltelte után úgy az elszállítandó, mint az elkülönítés helyén levő összes sertések egészségeseknek bizonyultak s az engedély a földművelésügyi minisztériumtól (az alispán, polgármester útján) megérkezett, az elszállítás, berakás előtt eszközözlendő állatorvosi vizsgálat után eszközölhető.

Ha a vizsgálat, a sertések egészségi állapota, száma és a megfigyelési idő megszakítása tekintetében, vagy a sertésekre ragadós betegségeknek a községben való elterjedése miatt aggályos eredményt állapítana meg, a m. kir. állatorvos az elszállítást megtagadhatja s arról az ok fölemlítésével a földművelésügyi miniszterhez jelentést tesz s az illető m. kir. állategészségügyi hivatalt értesíti.

Ha a sertésbirtokos a 10 napi időtartama alatt az eljáró m. kir. állatorvosnak bejelentti, hogy az elszállításra bejelentett sertéseken kívül a sertések tartózkodási helyén lévő többi sertéseket, vagy azok egy részét szintén elszállítani akarja s beigazolja, hogy az újabban bejelentett sertések az előirt 10 napi megfigyelési időt megelőző 20 nap óta és a megfigyelés tartama alatt is megszakítás nélkül jelenlegi helyükön tartottak, úgy az újabban bejelentett sertések elszállítása a kiszabott 10 napi megfigyelési idő eltelte után — ha az elszállítás ellen egyébként nem merül föl észrevétel — újabb megfigyelés kitűzése nélkül szintén megengedhető, illetve a földművelésügyi minisztériumhoz a szállítás megengedése céljából haladéktalanul jelentést teendő.

Azon esetben, ha a sertéstulajdonos a

megfigyelés alá vett sertéseket, közbejött akadály miatt, a megfigyelési idő leteltével el nem szállíthatná s erről a m. kir. állatorvost idejekorán értesíti, akkor a sertések elszállítása — föltéve, hogy az előirt föltételek fönforognak — később is teljesíthető.

Ha a sertések tartózkodási helyére (udvar, puszta, major, szállás) a 10 napi megfigyelési időtartama alatt újabb sertések állítottak be, a már foganatba vett megfigyelés csak az esetben marad érvényes, ha az újonnan beállított sertések a már megfigyelés alá vett sertésekkel az elkülönítés helyén egyáltalán nem érintkeznek. — Ellenben, ha az újonnan beállított sertések a megfigyelés alá vett sertésekkel érintkeztek, ez esetben a már előzőleg megfigyelés alá vett sertésekre, de az újonnan beállított sertések számbavételével, a beállítástól számított további 10 napi megfigyelési idő tűzhető ki, erről azonban a földművelésügyi miniszterhez jelentést teendő.

Legkevesebb 100 kg. élősúlyjal bíró s a tartózkodási helyükön legalább 30 nap óta együtt tartott sertések, a földművelésügyi minisztertől kapott engedély alapján, azonnal — megfigyelés nélkül — elszállíthatók Kőbányára vagy Győrbe.

Ez esetben a sertéstulajdonosnak a szállítás engedélyezése iránt közvetlenül a földművelésügyi miniszterhez benyújtott kérvényében ki kell tüntetni az elszállítandó, valamint ezekkel együtt tartott többi sertések tartózkodási helyét, számát, súlyát, továbbá azt, hogy az elszállítandó és ezek tartózkodási helyén levő többi összes sertések mióta vannak a jelenlegi helyükön, átestek-e már a sertésvészen, végül azt, hogy az elszállítandó sertések tartózkodási helye mily távolságra fekszik a község fertőzött helyeitől, illetve a rakodó állomás a sertések tartózkodási helyéről fertőzött terület érintése nélkül elérhető-e.

A kérvény mellé állatorvosi bizonyítvány csatolandó, melyben igazolni kell a sertések tartózkodási helyének vészmentességét és a sertések kedvező egészségi állapotát.

A kérelem teljesítése esetén a földművelésügyi miniszter utasítja a m. kir. állatorvost (alispán, polgármester útján) az eljárás foganatosítására.

A m. kir. állatorvos, ha az előirt követelmények fönforgásáról meggyőződött, a szabályok szigorú betartásával az elszállítást megengedi.

Kőbányára vagy Győrbe szállítandó sertések csakis olyan vasúti állomáson rakhatók föl, a melyek vészmentes község területén fekszenek, vagy a melyeknél, habár fertőzött község határához tartoznak, a befertőzés veszélye ki van zárva.

Ha a fertőzött hely a vasúthoz való hajtásnál el nem kerülhető, a sertések származási helyükről székereken szállítandók a vasútállomáshoz.

Az állatorvosi kiszállások és vizsgálatok költségei a sertések birtokosát terhelik. A költségeket az állatorvos költségjegyzéke alapján a közlekedési vállalatok közegei szedik be és fizetik ki.

Állatkereskedelem.

Budapest, 1901. máj. 2.

A helyzet képe.

Szarvasmarhák. A vágómarhafőhajtás 2499 drb volt, mintegy 100 drbbal kevesebb a múlt hetinél, az árak általában 1 koronával emelkedtek méter-mázsánként. Fejőstehenek üzlete változatlan.

A borjuvásár menete lanyha.

Juhvásáron nagyobb főhajtás következtében az árak esökkentek.

Bécs-szt-marxi marhavásáron élénkebb kereslet folytán az árak 1—2 koronával emelkedtek.

Bécs-szt-marxi sertésvásáron lanyha kereslet folytán úgy a hizott, mint a sovány sertések ára csökkent.

Az állattenyésztési és tejgazdasági Lapok eredeti tudósításai.

Budapesti vágómarhavásár. 1901. máj. 2. Főhajtott: hizott s legelőmarha 2208 drb, esztoznivaló marha 231 drb, összesen 2499 drb. Ebből: ökör 1382 drb, bika 193 drb, tehén 801 drb, bivaly 123 drb, növendékmarha — drb.

Árak: (100 kilogrammonként koronaértékben)

1901. máj. 2.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	80-84	52-58	40-50
Tarka hizott ökör	80-88	52-54	46-50
Tehén	80-86	50-60	42-50
Szerbiai ökör	55-60	50-55	42-48
Bika	58-68	52-58	40-52
Növendékmarha	—	—	—
Bivaly	40-44	36-40	32-36

Irányzat: A vásár hangulata élénk, a jobb minőségű marhák ára a múlt hetéhez képest 1 koronával emelkedett.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1901. máj. 2. Főhajtott: I. rendű magyar járm. ökör — drb, II. r. magy. járm. ökör — drb, III. r. járm. ökör — drb, tarka növendék — drb, hizalulnivaló tina — drb, bonyhádi tehén 36 drb, tarka fejőstehén 154 drb, jármos bivaly — drb, tenyészbika — drb, összesen 190 drb. **Árak** darabonként korona értékben jármos ökör — korona, bonyhádi tehén 240—320 kor, tarka fejőstehén 140—200 k. **Irányzat:** A vásár hangulata lanyha.

Budapesti szurómarhavásár. 1901. máj. 2. Főhajtott: borju 930 drb, bárány 474 drb. **Árak:** Borju I. oszt. kgkint 70—84 fill., II. oszt. 50—70 fill., bárány páronként 6—15 kor. **Irányzat:** A vásár hangulata élénk.

Budapesti juhvásár. 1901. apr. 29. Főhajtott: 939 darab. Ebből: páronként kor. értékben. Elsőrendű hizott ür 38—44, középmín. hizott ür 30—36, legelőn javított ür —, legelőn javított anya —, szerbiai rackajuh —, kecske —, bárány —. **Irányzat:** A vásár menete élénk; az árak a nagyobb főhajtás következtében némileg csökkentek.

Budapesti lóvásár. 1901. máj. 2. Főhajtott: 605 darab. Ebből: jobb min. hátsó 12 drb, jukker — db, hintós 10 drb., igás 80 drb, fuvaros 16 120 drb, parasztló 300 drb, alárendelt minőségű 83 drb. Eladott: 360 drb. **Árak** drbonként kor.: hátsó 810—400, jukker —, hintós —, igás 230—300, fuvaros ló 80—210, parasztló 50—130. **Irányzat:** A vásár hangulata közepes.

Budapesti ferencvárosi sertéskonzumvásár.

1901. apr. 26-6-1 máj. 2-ig.

Nap	Erkezett wagnon	Érk. darab	I-X. k. elszállított	Eladott maradt
apr. 26-tól máj. 2-ig	108	4698	4974	405

Nap	Napi árak fillérekben					
	Or. neh.	Páronk.	Páronk.	Páronk.	Málné	Hússal
apr. 26-án	72-84	80-92	86-92	84-92	—	74-82
máj. 2-án	72-84	84-92	84-90	88-88	—	—

80 kilogrammál nehezebb sertésnél páronként 45 kgr., öreg nehéz sertésnekül alku szerint 60 kgr. levonás s a fennmaradó súlyból 4%, 80 kilogrammál könnyebb sertésnekül csak 4% engedték a vevő javára.

Irányzat: Változatlan.

A győri kiviteli sertéspiac forgalma. Állomány 1901. apr. 24-én 34323 darab, ehhez érkezett 750 db, összesen 35073 drb. Eladott: 1026 drb. Maradt állomány 1901. máj. 2-én 34047 db. **Árak:** 96—98 fill. **Irányzat:** Változatlan.

A kőbányai sertéspiac heti forgalma. 1901. apr. 25-től máj. 1-ig. Sertésállomány volt 1901. apr. 24-én 50875 darab. Ehhez érkezett: magyar 4357 drb, szerb 2825 drb, összes állomány 58060 drb. Eladott: 3102 drb. Maradt állomány 1901. máj. 1-én 54958 drb.

Hizott sertésárak:

(Megállapodás szerinti elősúly és 4% levonással.)

Magyar öreg nehéz, párja 400 kg.-on fölül 78 fill.-től 82 fill.-ig	300-400 kg.-ig	—
Magyar fiatal nehéz párja 300 kg.-on fölül 94 fill.-től 94 fill.-ig	250	90
Magyar közép	200	88
Magyar könnyű	200	88
Szerb. nehéz	280	80
Szerb. közép	250	80
Szerb. könnyű	240	78

Irányzat: Változatlan.

Sovány sertésárak:

(Az árak 4% levonással elősúlyban értendők.)

Öreg 2 éven fölül 76 f.-től 80 f.-ig, öreg 2 éves 80 f.-től 82 f.-ig, vészen átment 2 éven aluli sülős 86 f.-től 90 f.-ig, vészen át nem ment 2 éven aluli sülős 60 f.-től 62 f.-ig. **Irányzat:** Változatlan.

Bécsi szarvasmarhavásár. 1901. apr. 29. Főhajtott: hizott és legelőmarha 3882 drb, esztoznivaló marha 1028 drb, összesen 4910 drb. Ebből ökör 3390 drb, bika 775 drb, tehén 645 drb, bivaly 88 drb.

Árak: (100 kilogrammonként elősúlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

1901. apr. 29.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	64-67	56-64	46-52
Galíciai hizott ökör	67-72	58-66	50-57
Tarka hizott ökör	72-78	68-71	54-63
Bikák	—	—	—
Hizott tehén	44-66	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Esztoznivaló marha	44-66	—	—
Bivaly	—	—	—
Konzerváru (selejt.)	—	—	—

Irányzat: Élénk, áremelkedéssel 1—2 koronával métermázsánként prima- és középmínőségű.

Bécsi szurómarhavásár. 1901. máj. 2. Főhajtott: 4008 darab borju, 1341 darab sertés, 278 drb juh, 2669 drb bárány.

Árak kilonként fill.-ben: borju I. oszt. 90—120, borju II. oszt. 72—88, II. oszt. 84—96, sülős sertés 80—92, hússertés 88—96, juh 60—80, bárány páronként 10—20 kor. **Irányzat:** Lanyha.

Bécsi juhvásár. 1901. máj. 2. Főhajtott: 2327 darab. **Árak** kgkint fillérekben: angol husos ürök 47—49, elsőrendű hizott ür 44—46, középmín. hizott ür 40—48, kecske —, bárány —. **Irányzat:** Lanyha.

Bécsi sertésvásár. 1901. apr. 30. Főhajtott: hússertés 5090 drb, zsirsertés 6833 drb, összesen 12823 drb. Ebből: magyarországi 6995 drb, galíciai 5488 drb, egyéb 340 darab.

Árak kilogrammonként elősúlyban fillérekben: elsőrendű nehéz magyar 82—84 (kiv. —), elsőrendű közep. magy. 74—80, könnyű magyar 64—72, öreg nehéz magyar 74—80, szerémségi (horvát) —, szedett sertés 64—72, galíciai sülős —, galíciai öreg —, hússertés 60—76. **Irányzat:** Igen lanyha.

Nyerstermények.

Budapest, 1901. máj. 2.

Az enyhbb időjárásal a húsneműek főlhozatala csökkent. Húsneműek közül a hét elején nagyobb mennyiségű borjúhús küldetett föl, minélgyogva az ára csökkent. Vidéki borjú hosszan evonás nélkül 64—80 fill éren kelt.

Vidéki jóminőségű marhahús eleje 60—80, hátulja 70—90 fillér árban kelt.

Bárányokban is gyengült az üzlet, a kereslet csökkent. Nehéz bárányok párja 12—16, gyengébbek 8—10 koronán volt értékesíthető.

Elkelt a nagy eladandó: vidéki marhahús eleje 60—80, vidéki marhahús hátulja 70—90, borjúhús eleje 80—92, borjúhús hátulja 92—108, vidéki sertéshús szalonnával 80—84, sülős borsó 100—104 fillér kg.-kint. Bárány öltöt I db 5—10 kor., bárány öltöt II. rendű 4—5 kor. Bicska egészben nyuzva 100 fill. 72—80 fill. kg.-kint. Malacz 615 I db 4—8 kor. Malacz tisztított —, hazai sonka nyers 1—130, hazai sonka füstölt 120—160, szalonna sózott 096—100, szalonna füstölt 100—104, hús —, kor. kg.-kint. Zsir hordó nélkül 108—112 kor. per q.

Budapesti zsirárak. 1901. máj. 2. Disznózsir 50 kg.-kint 52 $\frac{1}{2}$ —53 korona.

Bécsi zsirárak. 1901. máj. 2. Disznózsir 50 k.-kint 51—51 $\frac{1}{2}$ k.

Állatforgalom.

Az állatok és állati nyerstermények szállítására vonatkozó rendelkezések az *«Allategészségügyi Értesítőben»* vannak közölve. Az állategészségügyi értesítők megtekinthetők minden marharakodó vasut (hajó) állomáson, minden II. és I. fokú állategészségügyi hatóságnál (alispán, polgármester, főszolgabíró, rendőrkapitány), minden m. kir. állatorvosnál, továbbá minden községi előjáróságnál a *«Földmivlésügyi Értesítő»*-ben.

Az állategészségügyi rendelkezések aránylag igen rövid időközökben váltakoznak, azért is minden ez irányú kérdézősködésekre készséggel és azonnal válaszolunk.

Jelenleg *Ausztria* részéről *Magyarország* ellen elrendelt forgalmi korlátozások a 21. számú Állategészségügyi Értesítőben foglaltatnak.

Az állategészségügyre, illetve az élő állatok és az állati nyerstermények szállítására vonatkozó Utmutató és a folyó évi április hó 15-ig bezárólag megjelent Állategészségügyi Értesítők átdolgoztatván és összevonatván, az Utmutató új, V-ik kiadásának szétküldése most van folyamatban.

Az új Utmutató kézhezvételtkor tehát hatályon kívül lép az Utmutatónak 1897. évben megjelent IV-ik kiadása, úgyszintén hatályon kívül lépnek a folyó évi április hó 15-éig bezárólag megjelent Állategészségügyi Értesítők; az azontúl megjelenő Állategészségügyi Értesítők pedig már az Utmutató V-ik kiadására vonatkoznak.

A három részből álló új Utmutató összesen 1 K, azaz: egy korona áron kapható Nagel Ottó budapesti (VIII. ker., Múzeum-körút 2. sz.) könyvkereskedésében.

Az új Utmutató, úgyszintén az ennek megjelenése óta hatályba lépő újabb állatforgalmi rendelkezésekről az Utmutató kiegészítéséül esetről-esetre kiadott Állategészségügyi Értesítők hivatalból megküldetnek; valamennyi m. kir. állategészségügyi felügyelőnek, törvényhatósági, fárasi-, városi m. kir. állatorvosnak, m. kir. belépő állomásnak, m. kir. állategészségügyi hivatalnak és a marharakodó állomásoknak.

Magánfelek részére az Állategészségügyi Értesítők előfizetési díja egy naptári évre 6 K, azaz 6 korona; ezúttal azonban az új Utmutató megjelenésétől kezdve a folyó év végeig kiadandó Állategészségügyi Értesítők előfizetési díja 4 K, azaz négy korona.

Az előfizetési pénzek a vezetésem alatt álló miniszterium házi pén tárába postautalványon küldendők az előfizető címének pontos megjelölésével.

A hivatalból megküldött Utmutató és Állategészségügyi Értesítők, úgyszintén az előfizetések útján megrendelt Állategészségügyi Értesítők szétküldésénél netán előforduló hiányokra vonatkozó felszólamlások a vezetésem alatt álló miniszterium állategészségügyi osztályához intézendők; a marharakodó állomások azonban e részben közvetlenül forduljanak az illető felettes rendelkező hatóságaihoz.

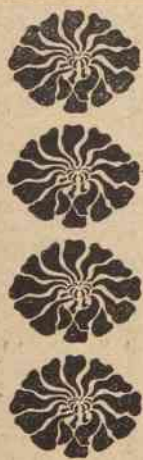
Végül megjegyeztetik, hogy a magánelőfizetők részére az új Utmutató megjelenése és az előfizetés napja közti időben, illetve jövőben az illető év január hó 1-től kezdve az előfizetés napjaig megjelent Állategészségügyi Értesítők csak azon esetben fognak megküldetni, ha az illető Állategészségügyi Értesítők még készletben vannak.

Országos állatvásárok.

Május 7.: Krassó (Szatmármegye), Nemes-Miletics (Bácsm.), Jászó (Abaujm.). Besztercebánya. **Május 7., 11.:** Szász-Régen. **Május 8.:** Borossebes (Aradm.). **Május 9.:** Bath (Hontm.), Lesonez (Pozsonym.), Nagylalu (Szilágym.), Nagytapolcsány (Nyitram). **Május 10.:** Körömd (Vasm.), Körös-Ladány (Békésm.), Lucos (Krassóm.), Tasnád (Szilágym.).

Ragadós állati betegségek állása Magyarországon. 1901. apr. 24-én.

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állathoz képest	
	község	udvar	több	kevesebb
			község	udvar
Lépfene	32	38	—	10 17
Veszétség	104	104	17	17
Takonykór	16	68	5	8
Ragadós száj- és körmfájás	—	—	—	—
Ragadós tödőlob	—	—	—	—
Juhhimlő	3	7	—	—
Tenyészbénaság	—	—	—	—
Rühkór	549	1680	110	148
Sertésorbáncz	41	55	13	7
Bivalyvész	3	4	—	—
Sertésvész	215	—	—	3

**A sárvári
m. kir. tejgazdasági szakiskola**

jelenlegi tanfolyamának tanulói

a f. évi június 1-re megfelelő állást keresnek.

Köztük 5 egyén előzőleg gazdasági akadémiát, illetőleg gazdasági tanintézetet végzett, 8 egyén földművesiskolát végzett, 7 pedig csak írni, olvasni tudó, de értelmes parasztember.

Megkeresések a szakiskola igazgatóságához intézendők.

Legelsőrendű

5, 6 és 7 éves igás-ökrök,

továbbá

1, 2, 3 és 4 éves tinók (ökor-borjúk)

mind erdélyi magyar fajjalleggel, **eladók.**

Bővebben

**László és Társai gazd. intézőségénél
Nagy-lklódon.**

Vasút-, posta- és távirtda-állomás Szolnok-Doboka térségében.

1900-dik évi forgalom 26,000 zsák.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a budapesti gyapju-
aukeziókra, melyek első sorozata

f. évi július hó 3, 4, 5 és 6-án tartatik meg.

Az aukeziókra fölküldött és «Gyapju-árverési vállalat Buda-
pesten, Ennaparti teherpályaudvar» címzett gyapjuküldé-
mények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezmény-
ben valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű fölvilágosítással szolgál

Gyapjuárverezési vállalat.

HELLER M. és TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

**A sárvári
m. kir. tejgazdasági szakiskola
legközelebbi tanfolyama**

f. é. augusztus 6-án kezdődik és decz. 31-ig tart.

Felvételi feltételek az intézeti igazgatóságnál
megtudhatók.

BECK ÉS GERGELY

BUDAPEST, V., Váci-út 12.

RUSTON-GÖZCSÉPLŐK

BENZINMOTOROK

GAZDASÁGI GÉPEK ÉS ESZKÖZÖK

GÖZGÉPEK

GÖZEKÉK

MAGYAR ÉLELMISZERSZÁLLÍTÓ

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, VII., Kerepesi-út 20.

SERTÉSBIZOMÁNYI ÜZLET.

Sürgőnyezim: Consum, Budapest. * Telefon 25-02.

 Sovány és hizott sertések vételét és eladását legelőnvösebb feltételek mellett közvetíti. Elvállalja **kőbányai szállásain** a sovány sertések kihízlalását és gondozását.

Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad.

Erdélyi esász. és kir. udvari fényképész

müterme

Budapest, IV., Ujvilág-utca 2.
a Kossuth Lajos-utca sarkán.

Elvállal felvételeket gazdaságokról, mérsékelt árak mellett.

A földm. m. k. miniszter úr támogatásával kiadott **Képek Magyarország Állattenyésztéséből** című díszmunkája bármely könyvkereskedésben megrendelhető.

KURCZ L. és Társa

BUDAPEST,
VIII. ker. Szentkirályi-utca 13.

készíti a legjobb

CLICHÉT

mindennemű nyomtatványhoz.

Szuperfoszfátot, kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,
Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra),
Chilisalétromot, Kainitot,
40%-os kálitrágyasót
és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legelőcsöbben szállít a

„HUNGÁRIA”
műtrágya, kénsav és vegyi ipar részv.-társ.

Budapest, V. ker., Fürdő-utca 8. sz.

Első Magyar Sertéshizláló

Alapított 1869. **Részvény-Társaság** Alapított 1869.

BUDAPEST-KŐBÁNYÁN.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlálóknak a «Hizlalda»-állomás mindkét oldalán fekvő, mintegy **35.000 darab** sertés befogadására alkalmas, czélszerűen berendezett szállástelepeit, melyek **esatornázva, kitűnő vízzel bíró ártézi-kúttal, vízvezetékkel, szükséges eleségvártárakkal, két gőzmalommal és szállóval** vannak ellátva.

Foglalkozik: szállások bérbeadásával, szemes és darált eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással, folyószámlára fizetéseket teljesít. A sertések kényelmes elhelyezése mellett ügyfeleinek igen mérsékelt árakon a legmesszebb menő előnyöket nyújtja és a leghatározottabban a legbiztosabb gondoskodva van.

1-40 Utánnymot nem díjaztatik.

Gróf Teleki Arvéd úr
drassói edzve nevelt, gyorsfejlődésű gulyájában eladók

magyar tenyész bikák
egyenként és

60 darab 5 éves igás-ökör
egy tételben, továbbá

pekingi gácsérok, sorfák, csemeték, répmag, lóheremag, székely tengeri.

U. p. és v. áll.: **Koneza**, hová a Budapestről Aradon át menő gyorsvonaton direct kocsiiban utazhatni.

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyú- és tűzoltószer-gyára
ezelőtt GEITNER és RAUSCH cég tulajdona.

Városi iroda: Fürdő-utca 2. **BUDAPEST** Gyár: X., Felső vaspálya-u. 5.

Szivattyúk
Fecskendők
Mézga-tömlők
Vascsövek

*
Istálló berendezések
önműködő szabadalm. itatókkal.

Acetylen lámpák
Benzin-motorok
Herkules vizszűrők
Fáklyák, Látrák

Állatok vételének, eladásának
hirdetésére
legalkalmasabb, legezéravezetőbb
az

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok
hirdetési rovata.

A hirdetések díjszabását lapunk kiadóhivatala kívánatra megküldi.

„MÉLOTTE“ szabadalmazott

TEJFÖLÖZŐGÉP

az országos tejgazdasági felügyelőség
által 1901. márczius 13., 14. és 15-én
rendezett tejfölözőgépversenyen egy-
hangulag

kitünőnek elismerve.

Legkönnyebb hajtás! Legtökéletesebb fölözés!

Legmagasabb munkabírás!

Teljes tejgazdasági berendezések.

FEHÉR MIKLÓS

gépgyár részvénytársaság

Budapest, V., Külső-Váci-út 80. sz.

Arjegyék ingyen és bérmentve ..

A magyar királyi állam-
vasutak gépgyára gazda-
sági gépeinek eladása.

*

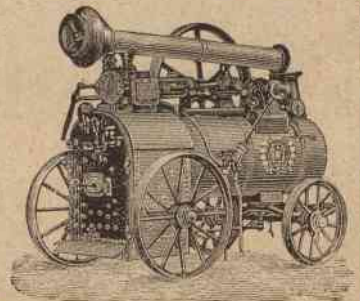
**Használt és
javított**

lokomobilok és gőzcséplőgépek.

*

Csereüzletek.

Mindennemű gazda-
sági gépek.

TENYÉSZ- ÉS HASZONÁLLAT-IMPORT

Pick Oswald

==== Budapest ====

VIII., külső Kerepesi-út 1. sz.

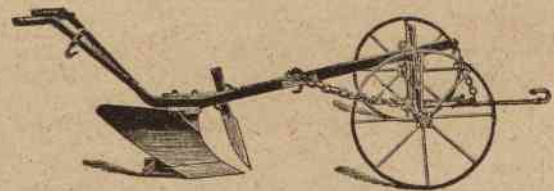
Egyetemes aczélekéim

és talajmívelő eszközeim mint általában ismerve van, anyag és ki-
vétel tekintetében az első helyen állanak, miről számtalan elismerő
nyilatkozatok, oklevelek, aranyérmek tanuszkodnak. Olcsó árakkal
és arjegyékkel készséggel szolgálók

Bächer Rudolf Budapest,

VI., Nagymező-utca 68. szám.

Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND.

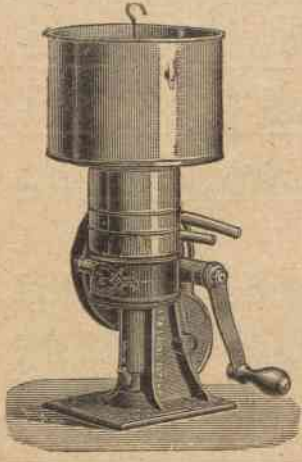
Vetőgépek „UNICUM-DRILL“
kirelyá az

Ezen gépek a világ minden részébe szállítottak. Az utolsó hat év
alatt körülbelül 16,000 darab lett készítve és eladva. Szerkezete
egyszerű, kivitele pontos, anyaga a legjobb, a magot nem zúzza,
vontatása könnyű stb. stb. előnyökkel bír minden más gép felett.
Több száz elismerés. Olcsó árakkal s leírással készséggel szolgál

Melichar Ferencz

kizárólagos sorbavető gépgyára

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Az 1900. évi párisi világkiállításon
nyert kitüntetés:

ALFA-SEPARATOROK

GRAND PRIX!

Alfa-Separator Részv.-Társaság

Ezelőtt: PFANHAUSER A.

Iroda és raktár Gyártelep
Budapest, V., Báthory-utca 4. sz. Budapest, VI., Petneházy-utca 6-8.

Tejgazdasági gépgyár

szállít
mindennemű tejgazdasági eszközöket és gépeket
a legjobb kivitelben, a legmodernebb irányban!

Berendez

Tejtelepeket

Tejszövetkezeteket

Mintatehenészeteket.

* * Árjegyzéket és költségvetéseket díjmentesen küldünk. * *

